

Sənsizliyin ağrısı

Bu ifadənin ağırlığı qəddimi əyib göz­lə­rimi dərd yuvası edib, sancısı isə ü­rəyimi ox kimi dəlir, qardaş! Həs­rətin so­zal­mış dö­zümümə güc gəlir. Ömrün niyə belə gö­dək oldu? Nə üçün Allah verən ömrü sə­nə qıymadılar? Nə idi günahın? Müəmmalara göz yuma bilməməyimi? Nanəciblərin əməllərini açıq-aydın üz­lə­rinə söy­ləməyimi? Verdiyin son qərarımı? Onlar hamısı (ac qarınlarnı doyurduqların) bilirdilər ki, sən dediyini eləyəcəksən - uzaqlaşaca­san və belə bir plan cızdılar...

Amma... o, dostcanı və təəssübkeş, əyil­məz idi. Heç nədən və heç kəsdən çəkinməz idi. Ürəyi körpə uşaq ürəyi kimi təmiz, kövrək və ləkəsiz idi... vicdanlı idi... haqqı nahaqqa verməyən, qürurunu sındırmayan, vüqarını uca tutmağı bacaran idi...

Xeyirxahlığı qürur doğuran, əyilməzliyi sevdiklərinə fəxarət gətirib cürətsizlərdə xof yaradan, əliaçıqlığı tikə sayanlara ox kimi bat­tan, sözünü sillə edib ağuzəmməzlərin üzünə vura bilən qardaşım - Füzulim! Bu yayım da­ha ağırlı, daha nisgilli keçdi. Biganəliklər sənsizlik ağrısının kölgəsində qalsa da, gü­nümü göy əskiyə bükməkdədir. Düz on ildir bu amansız dünyada sənsizlik ağrılarımı ya­zılarımla toxtatmaq istəyərkən qulağıma gə­lib çatanlar yenə məni dəhşətə gətirir. Ömrü­nə qıyan namərdlər bu gün də sənin telefon nömrənlə (iyrənc əməllərindən utanmayaraq) öz yır-yığıncaqlarına səni tanıyanları dəvət edirlər. Bəziləri də çoxdan lal olub, soruşmur­lar ki, o nə kim oğulu məhv edib ətrafında dolaşanları niyə axtarırsınız??? Varlıqları ye­nə sənin yoxluğunun kölgəsində sürünür. Amma Allah o qədər adildir ki, nankoru və naxələfi, eləcə də haqq-sayını unudanı yaxşı görür. Şükürlər olsun ki, qisasın Onun hökmü ilə alınır, alınacaq da. Çünki ən ədalətli ha­kim Yaradandır...

Mənim qəfil qonağım, ümid yerim, pəna­hım olan qardaşım! Harada oluramsa-olum, yoxluğun ürayımdən dəyirman daşı kimi ası­lır. Son dəfə dediklərin, adamlar cərgəsində görmək istediklərinin şərəfsizlikləri (sübut elədilər), Goranboyda öyrəndiklərin və onları qəbul edə bilməməyin çox acılı göynərtidir.

Ləyaqətli və əlicənab qardaşım! Səni ələl­lahılardan və alamançılardan qoruya bilmə­məyimizin acısı çoxları üçün dərman­sız dərddir. Çox vaxt yoxluğunu ağılıma sığışdırı bilmədiyimdən elə bu yazılarımda da sağlı­ğında olduğu kimi müraciət edirəm sə­nə. Za­manı qarşısında susdurmağa cəsəreti çatan qardaşımın yaxın düşmənlərini tanıya bilmə­məsi sinəm altı­da kö­zə dönüb köksümü qar­salayır. Əslində, istəməyənlərini tanıyırdı Füzuli, tək bir cümləsi ilə elələrinin cavabını da verə bilirdi, lakin qır-qırıntısı ilə yağlanıb, zə­hərli ilana dö­nənin nə vaxtsa onu yatağında çalacağını dilə gətirsə də, ağılına sığışdırı bilmədi. Yeni inanmadı heç kəs... İnanmadı dünyaca haqq-sayının bu cür itirilməsinə. "Yalı artıq düşən köpek yiyəsinin əl-ayağını gəmirər" deyərdi İsa babam. Bir də, bəxtsiz qardaşım, görünür, bizim hər ikimizin taleyi­nə itirmək və haqq-say məfhumunun tapd­nılması yazılıbdır.

Düz on il bundan qabaq elə bu günlərdə toy tedarü­kü görüldün və nələr eləməmişdin. Sən yeddibiyana yadlara ümman yaxşılıqlar etmişən, möhübünü düzmüşən, o da qala ki, "doğma" hesab elədiyin üz­dənəraq mü­trif­lər...

Beləcə ü­rəyimin sı­zılıtlarına önəm vermə­yə­rək yenə o günlərə dönürəm. On il əvvəl bugünkü gün birlikdə Saatlıya gə­dirdik vali-

deynlərimizi görməyə. Yolda mənə dedin ki, Akifgilə (baldızım oğlu) övladının toyuna get­məliyik. Xəbərim olmadığını dedim, təəccüb­ləndin. Elə mənim yanımdaca Akifə zəng vurdun, məni niyə çağırmadığını soruşdun, "zəng elə Sonaya" dedin, nə isə. O gün olan hər şey yadımdadır. Onu bilirəm ki, heç kəs sən ürəkdə ola bilməz. Sən mənim param­parça ü­rəyimin ən böyük təsəllisi idin. Sən təəssübkeş idin, qədirlibən idin, mərd idin. Məni yandıran odur ki, bəziləri sən­in yoxlu­ğunu işləri dara düşəndə yada salırlar, lakin mərdlər də var, yarımçıq ömrünə yanıb-yaxı­lır, naxələfləri lənətləyir, məzarın başından ayrılırlar. Anam isə sü­kuta bən­zəyir sənsiz, yoxluğuna inanmaq istəmədiyi yel ətəkli, quş qanadlı Füzulisinin yollarına göz­lə­rini dikə­rək dağdan aşmış günə dönüb. Sənə həm övlad, həm də ata-qardaş əvəzi olan Fəzli­dən təsəlli və dö­züm tapıb yaşayır...

Sən evimizin baş sütunu, qardaşsız ata­mıza oğuldan çox qardaşlıq edən övlad idin, harda olur-olsun (xeyir, ya şər), atamı özün­dən mütləq irəlində görmək istəyərdin. Sən­in xeyirxahlığını görməyənlər kor idilər, mən­cə və ya xəbislikdən görə bilmirdilər. Bıçaq kimi batırdın xain və xofluların göz­lə­rinə. Elədiyin yaxşılıqlar sonu görünməyən dəniz­lə­rə bən­zəyirdi, o qədər böyük idi ki, bəzilərinin dili dönmür onlardan danışa. Nə desinlər? Axı, elələri sən­in ayaqqabını geyinsələr də, sən­in yerişini yeriyə bilmədilər. Sən, bəzilərinin tə­birincə desəm, sərt idin, onlar isə bisoy və unu­tuqandırlar... Lakin yenə Allahıma şükür edirəm ki, O, heç nəyi cavabsız qoymurmuş. Şükür Onun böyüklüyünə, Onun səbri bol, zülmü mütləqdir. Sən, Füzuli Məmmədov hü­quq-mühafizə orqanlarında pille-pillə sı­ra­vi polis nəfərindən idarə rəisliyinə qədər yük­səldin, özü də əmisiz, dayısız, alınının təri və bəca­rığın hesabına. Şəxsiyyətliliyindən qürur duyduğumuz dahi və ölməz liderimiz Heydər Əliyev kimi ulu öndərin ali mükafatına layiq görüldün. O, insan sərrafı idi, yaxşını pisdən seçə bilən idi, O, mərd idi, mərdləri də tanı­yırdı. Əslində, mən az olmayan ömrümdə anlaşısam ki, özü dəyərli olan dəyərliyə qiymət verə bilmiş...

Deyardın - "mənim düşmənim yoxdur, gö­zü götürməyənlərim var, onları da heçə sayı­ram, amma bilin ki, əzrayılım evimdədir". Elə də oldu, "ağacı qurd içindən yeyər" - deyib atalar... Bildin, dedin, lakin dediyinə özün də inanmaq istəmədin, çünki qəddar olmayan qarşındakının kirli niyyətini ağılına gətirə bilməz. Səni hər kəs anladı, qardaş, qarınla­rını doyurduqların, adam elədiklərin, oxutdur­duqların, ağır anlarında başlarından çəkilmə­diklərin an­laya bilmədilər səni və yaxud an­la­maq qabiliyyətində ola bilmədilər. Uşaqdan-böyüyə, qocadan-cavana, müəllimdən-xadi­məyə kimi səni kim bir­cə yol görürdüsə, sə­ninlə ünsiyyətdə olurdusa və ya sə­nə işi dü­şürdüsə, ü­rəyinin genişliyinə mat-məəttəl qalırdı. Sən açıq insan idin, heç kəsdən gizlən­mirdin, heç kəsə qarşı bədniiyyət deyildin. Əksinə, bacardıqca əl tutar, yetim-yesirə sa­hib çıxar, dərdinə çarə olmağa çalışardın. Sürücünə toy elədin, həmkarlarından özləri

və ya qohum-əqrəbələri xəstəxanaya düşər­disə, dönə-dönə gedər, həkimləri ilə görüşər, tapşı­rardın. Atamın dost-tanışlarına əl tutar, geyim-keçim alar, xeyir-şər­lə­rində doğma­la­rından əvvəl sinəni qabağa verərdin. Sən­in üçün insanların rütbəsi, tutduqları vəzifə və ya mövqeyi önəmli deyildi, çünki bir uzun var

QARDAŞIMA

**Kim deyə bilər ki, yoxsan,
Sən hər an ü­rəyimdəsən.
Nəfəsim gedib-gəldikcə,
Fikrimdə, düşüncəmdəsən.**

**Gəl bir­cə yol aç qapımı,
Bu soyxa səbrim tükənib.
Bətərdən bətər olmuşam,
Demə ya qismət, ya nə­sis.**

**Ahim, nələm ərsə qalxır
qəmlə dolu gecələrdə,
Daş doğulaydı idbarlar,
Azdım niyə - neçələrdə.**

1996-cı ildə Onkologiyada ağır əməliyyat keçirmişdim. Ömrümün ən acılı gün­lə­rin­dəki kimi yenə başımın üstündəydin. Gah Əhli­man Əmiraslanovu palataya gətirirdin, gah o biri həkimlərlə görüşürüb məni tapşı­rırdın, gah da qohum-əqrəbəyə zəng vurub yanıma gəlmələrini tövsiyə edirdin. Bəzən də so­zal-

**Anaları mələr qalar
həyatına qıyanların,
Azarları güclü gələr,
bu planı quranların.**

**Dağlar kimi sərt göründün,
Ağzuəmməz düşməninə,
Ona görə də söz tapmır
İblis uydura şəninə.**

**Nə yaxşı ki, vəfalılar
Comərdliyini danmırlar,
Hər kəsə də kişi deyib,
Ay adına qurban olum,
O adla xatırlamırlar...**

idi. Mən bu yazıda ad çəkən deyiləm, lakin nə vaxtsa yaxşıların da, pislərin də adları, ün­vanları üzə çıxacaq. Çünki arı bala daraşan kimi yan-yörəndən çəkilməyənlərin biganəli­yi bu gün məni çox yandırır. Sən­in heç kəs­dən umacağıq olmazdı, bir addım atana min addım atardın, tək diqqət göz­lə­yərdin (elə mənim özüm kimi) hamıdan və hər kəsdən. Çünki özün çox diqqətçil insan idin. Məsə­lən, tanınmış hüquqşünas Yusif Mehdiyevə oğulluq elədin, sağlığında da, dünyasını də­yişəndə də, halal xoşu olsun, dəyərli insan idi, müəllimin olmuşdu, atamın da dostu idi. Rəhmətlik ömür-gün yoldaşı Ofa xanım hər vaxt səni göz yaşları ilə xatırlayır və bəzi nankorlardan fərqli olaraq haqq-sayını elə hey dilə gətirirdi... Sən tərəzinin ağır tərəfinə əyilib boyun ətinə dö­nən­lərdən deyildin, elə ona görə də mən sən­in xarakterindən varlı­ğında da, yoxluğunda da qürur duymuşam, duyacam da. Sən hamını düşündün, özünü düşünməyə isə nə yazıq ki, macalın olmadı, yeni qoymadılar...

Ailə bilib pərvanə tək ətraflarında gecə-

gündüz dolandığın naxələflərin bütün istəklə­rini anında yerinə yetirərdin. Elə ki, işləri öy­dən keçdi, ömrünə qənim kəsildilər. Bizlər isə çox gecikdik o gecə. Sən­in bizə son zən­gin çirkin niyyətlilərin çoxdan tərtib elədikləri planlarını həyata keçirməyə tələsdirdi... Za­mandan ustalıqla istifadə edə bildilər. Biz gə­lib çatanda gec oldu. İçkidən, eləcə də törət­diklərindən qorxuya düşərək işıqları söndü­rüb qaranlığa qısılanların (ayaqqabını bağla­yan qaynın) hərəkətlərinə aydınlıq gətirmək və an­la­maq iqtidarında deyildik. Olub-bitən­ləri dərk edə bilmədik o an. Səni xəstəxana­ya çatdırmağa tələsdik... Fələkdən də bətər zalım olanların və onların mu­zdlu iş icraçıları (tibb işçisi deməyə dilim gəlmir) axıra qədər əməl sahiblərinin göstərişlərini canfəşanlıqla yerinə yetirdilər. Dünya isə kar və kor olmuş­du, sən­in ömrünü kəsənlərin birinə bir nəfər sual verib ki, "necə oldu ki, sizin heç birinizə heç nə olmadı, tək Füzuli yaralandı, özü də arxadan?". Cavaba baxın: " Mən Quran oxu­duğum üçün mənə heç nə olmadı". Qurani əlinə alan hansı namərd valideyninə qənim çıxar? Bunu Quran götürəmi? Götürmədi də...

Daş üz­lər, donuq baxışlar o gecə fitnəkar­ların düşündükləri ssenari çox sonralar ya­dı­ma 11 sentyabr hadisələri zamanı efirlərdə amerikalıların tez-tez səsləndirdikləri o məş­hur ifadəni saldı: "Nyu-York üzərində şeytan var". Biz də o gecə əslində insan cildindəki şeytanın əməllərini görürdük, amma... əslin­də anlaşılmayan bir şey də yox idi, sadəcə fitnəkarlar oyunlarını gözəl oynadılar. Bizlər isə o gecə gördüklərimizdən dəhşətə gəlib özümüzü itirmişdik. Onların bizə çək­dirdiklə­rini Allah onlara, əgər qansalar, çəkdirir artıq. O ağır günlərimizdə bizi tərk etməyən, tək buraxmayan, bir an yanı­mızdan çəkilməyən, haqq-say itirməyənlər də var idi. Məzari nur­la dolsun, atamın yaxın dostu Həsən Mirzə o gün­lər hər zaman xəstəxanaya gəlib, Füzuli­dən xəbər bilirdi. Belələri çox idi.

Yadıma bu an bir ifadə də düşdü, o da müqəddəs Qurandır: "Ey insanlar, Allah­dan qorxun, həqiqətən Onun əzabı şiddətli­dir!" ("Əl-Maidə" surəsi, 2-ci ayə).

Haradan başlayıb, harada fikirlərimi bitirəcəyimi bilmirəm. Bir şeyi isə heç an­laya bilmirəm, namərd namərddir, bəs onun ya­nında dayananların adı nədir?

Sonda ağılıma yenə bir fikir gəldi - qurban olum öz anama, nə yaxşı ki, məni valideyni­mə, ümumiyyətlə, böyük bildiklərimə və düş­dü­yüm ocağa hörmət etmək hissindən uzaqlaşmağa qoymayıb. Nə yaxşı ki, mənim anam atama hər zaman səcdə edib!

**Bax belə, atamın cəsur oğlu, saçlarına
dən düşməyən Füzulim! Sənsizlik ağrısı
yazılarımda da məni dağa-daşa salır, fikir­lərim
həcalandır, amma olsun, mən bacı­yam. Hələ sən­in dərdindən və yaşadıqla­rından
yəqin ki, çox söz salacağam. Son düşməninin məhvini görənə qədər. Və əminəm ki, bu olacaq, çünki Sən­in ruhun da özün kimi çox güclüdür...**

Sona Çerkəz